

НОВАК О.Р.
ст. гр. ОЕЕзм-21

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Право на соціально гарантований мінімум екологічної безпеки, універсальне і рівне для всіх громадян, органічно ввійшло в мінімальний стандарт життєзабезпечення в розвинутих зарубіжних країнах. Особливість екобезпеки полягає в тому, що вона забезпечується колективним способом: на відміну від благ, що піддаються індивідуальному споживанню, її досягнення виявляється доступним або всім, або нікому. Даремно намагатися зменшити екологічну безпеку для окремих індивідів, соціальних груп, територій і держав, тому що природа не знає соціальних, адміністративних і інших меж.

Усе зростаюче число компаній Західної Європи, Японії й Америки приходять до висновку, що, з погляду здорового глузду, при розробці корпоративної стратегії необхідно одночасно враховувати інтереси як людей, так і планети, вигоду споживачів, співробітників і постачальників. Більше того, сьогодні існує безліч доказів позитивного співвідношення соціальної відповідальності і фінансової діяльності. У США на користь цього твердження свідчить зростання вартості звичайних акцій 400 компаній, що з 1990 р. проходять з позитивними результатами соціальну й екологічну експертизу, так званий соціальний індекс Доміні-400 (DSI) [1]. Ці компанії лідирують за такими показниками, як обсяги продажів, строки окупності капіталовкладень, темпи зростання доходів.

В кінці 1980-х років, коли затрати на охорону навколишнього середовища в США і Західній Європі різко зросли, економісти почали аналізувати методи регулювання природоохоронних заходів і дійшли висновку, що в багатьох сферах вони дуже жорсткі і не гнучкі. При цьому встановлюються непорушні правила випадковим чином, а не у відповідності до необхідності захисту і збереження навколишнього середовища, і це обмежує свободи вибору для виконавців.

У місцевої влади часто недостатньо ресурсів для виконання завдань з реалізації і примусового впровадження всіх державних законів і постанов щодо охорони навколишнього середовища.

Отже, виникла потреба у доповненні важелів адміністративного

регулювання ринковими інструментами екологічного менеджменту.

Корпорації США, наприклад, за останні 20 років витратили 850 млрд. дол. на ліквідацію наслідків забруднення середовища. Баланс між бізнесом і екологічною відповідальністю змістився у бік останньої: підприємці почали розуміти, що «попередження хвороби коштує дешевше, ніж її лікування». Охорону навколишнього середовища можна порівняти з програмами підвищення добробуту, адже пропонувані заходи не тільки морально й етично правильні, але і позитивно впливають на економіку.

На зміну ініціативам менеджменту «без росту», що висувались у 1970-х роках, прийшли заклики до «завбачливого (з турботою про майбутнє) розвитку», при якому економічне зростання вимірюється вже не тільки в поняттях кількості, але і якості. Будь-які витрати на солідні екологічні програми стали сприйматися як вкладення в добробут світу в цілому.

Стає очевидною необхідність розробки та впровадження нетрадиційних підходів до вирішення існуючих і потенційних еколого-економічних проблем, пошуку нових резервів розвитку суспільства.

Одним з таких нових інструментів, що дозволяють ефективно регулювати еколого-економічні відносини з дотримання вимог екологічної безпеки, є екологічний аудит (ЕА). В цілому аудит, як елемент системи забезпечення прав власності, надзвичайно важливий для економіки. Він дозволяє зменшити інформаційний і комерційний ризик, пов'язаний із прийняттям управлінських рішень.

Широке впровадження екологічного аудиту за рубежом обумовлено двома основними причинами:

- 1) екологічні показники стають усе більш вагомим фактором конкурентної боротьби;
- 2) посилюються економічні й адміністративні санкції за порушення вимог законодавства в сфері охорони навколишнього середовища та екологічних стандартів.

Існуюча в Україні екологічна ситуація і тенденції її зміни багато в чому визначаються промисловим виробництвом і господарською діяльністю в цілому. Незважаючи на окремі успіхи і досягнення, загальна картина тут продовжує погіршуватися, що в майбутньому може призвести до екологічної кризи. Основна причина подібного положення полягає в низькій ефективності існуючих механізмів екологічного контролю і управління на промисловому виробництві, переважно заснованих на командно-адміністративних методах і

примушуванні.

Розвиток екологічного аудиту в нашій країні є необхідним кроком для інтеграції національних і міжнародних інтересів в умовах сучасного соціально-економічного розвитку.

Передумовами його виникнення в Україні перш за все є:

- по-перше, усвідомлення глобальних екологічних проблем і визнання пріоритетності їх вирішення поряд з економічними та соціальними проблемами;
- по-друге, процес інтеграції України у світове співтовариство.

Аналіз міжнародного досвіду свідчить про широке практичне застосування процедури ЕА, як засобу одержання й оцінки екологічної інформації про підприємство чи інший господарський суб'єкт з метою вироблення необхідних коригувальних заходів і прийняття рішень на різних рівнях управління від керівництва конкретним підприємством, організацією до органів державної влади.

Література:

1. Голяш І.Д., Будник Л.А., Романів С.Р. Проблеми організації екологічного аудиту в Україні // Економіка та держава. – 2014. – Випуск 6. – С. 65-67

2. Екологічний менеджмент і аудит: Навчальний посібник / С.М. Літвак та інші. – К.: ВД „Професіонал”, 2005, - 112 с.

3. Панасюк В.М., Черешнюк О.М., Лендюк Т.В. Аналіз ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств із використанням економіко-математичного моделювання // Сучасні проблеми інформатики в управлінні, економіці, освіті та подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи: [матеріали XV Міжнародного наукового семінару, Київ – оз. Світязь, 4–8 липня 2016 року] / за наук. ред. д.е.н., проф. М. М. Єрмошенка; Національна академія управління ; Міжнародна академія інформатики. – К.: Національна академія управління, 2016. – 324 с.

4. Саченко С., Голяш І. Аудит безпеки підприємства у сфері застосування інформаційних технологій // Наукове видання «Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу» Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2012. – Випуск 1(22). – С. 90-95